

Oddelek za urejanje prostora
Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
01 306 15 02
urbanizem@ljubljana.si

Civilna iniciativa
Ljubljana brez hrupa
1000 Ljubljana - Center
-
ljubljana.brezhrupa@gmail.com

Zadeva: Zahteva za pridobitev informacij javnega značaja za vso dokumentacijo vezano na domnevno pobudo za spremembo urbanističnega soglasja, po katerem bi bili izrecno dovoljeni zvočniki na javnih površinah v okviru gostinskih vrtov (številka: 06100-1258/2023-26 in komentar na domnevno podano pobudo

Spoštovani,

Na spletni strani MOL je zapisano, da »Zvočno okolje postaja vse bolj pomembno za sodobnega človeka, kar potrjujejo tudi različne študije, ki obremenjenost s hrupom povezujejo s celo vrsto škodljivih posledic na zdravje in dobro počutje posameznika. Hrup pa ne vpliva le na počutje in zdravje ljudi, ampak ima tudi negativni učinek na zbranost pri delu. Zaradi čezmernega hrupa v bivalnem okolju pa lahko govorimo o degradaciji bivalnega okolja. Nizka obremenjenost s hrupom danes postaja vse bolj pomembna kvaliteta bivalnega okolja.« Zapisano je tudi, da »je občina v Ljubljani z zaprtjem mestnega središča za ves motorni promet vrednosti hrupa zmanjšala za 6 dBA« (vir), kar daje vtis, da občina želi izboljšati kvaliteto življenja občanov in, da je zmanjšanje hrupa v prestolnici eden od pomembnih ciljev. Kot bomo dokazali v nadaljevanju gre zgolj za še eno področje v seriji »greenwashinga«, ki ga v Ljubljani izvaja župan in njegova ekipa.

Hiter pregled statistike števila kršitev Zakona v varstvu javnega reda in miru jasno pokaže, da se navkljub zmanjšanju števila kršitev za 15% v letu 2022 v primerjavi z letom 2019, to ni pokazalo tudi pri povzročanju hrupa z akustičnimi aparati, ki je 5. najpogostejša kršitev in se je v istem obdobju celo povečala za +25% ([vir](#)).

Slednje je jasno razvidno tudi iz pobud občanov na spletni strani MOL in zapisnikov četrtne skupnosti Ljubljana Center, ki se praktično ob vsaki seji seznani z novim obupom ali novo pobudo občanov Ljubljane za reševanje problematike hrupa vezane na konkretne gostinske obrate v centru Ljubljane (predvsem problematični so lokali na nabrežju Ljubljanice). V obdobju lanskega poletja (od 21.6.2023 do 31.8.2023) je bilo samo na portalu pobude.ljubljana.si mogoče zaznati več kot 35 pritožb vezanih na prekomeren hrup iz zvočnikov lokalov, ki so večinoma nameščeni na javni površini v lasti MOL-a, in več pobud in zahtev po prepovedi zunanjega ozvočenja na javnih površinah, ki jih za potrebe teras in vrtov gostinskih obratov v najem daje MOL. Vse, z izjemo ene, so bile vezane na center Ljubljane. Za primerjavo - leta 2022 v istem obdobju je bilo podobnih pobud 16. Leta 2023 je bilo podanih torej za +125% več pritožb samo na kanalu, ki je vsem javno dostopen. Pritožbe se nadaljujejo tudi v letošnjem letu, jih je pa manj, saj je MU MOL, januarja letos ukinila anonimnost pobudnikov, slednje pa ima za logično posledico manj pritožb, saj se ljudje ne želijo poimensko izpostavljati, proces oddaje pobud, pa jih sili ravno v to.

Odgovor na številne pritožbe, ki ga MOL že leta navaja je naslednji:

»V Mestni občini Ljubljana se zavedamo težav občasnega preseganja mejnih vrednosti hrupa, zato odreagiramo na vsako pobudo meščank in meščanov ter seznanjamo lastnike oziroma najemnike o morebitnih pritožbah. Vendar pa to lahko počnemo zgolj v okviru pristojnosti, ki nam jih podeljuje veljavna zakonodaja. Dovoljene parametre hrupa (torej tudi glasnosti predvajanja glasbe) v javnem okolju določata Uredba o hrupu v naravnem življenjskem okolju in Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju. Ker pa nadzor nad morebitnimi kršitvami (preseganji mejnih vrednosti hrupa) izvaja država, mesto, žal, nima formalnih pristojnosti ukrepanja zoper kršitelje teh predpisov. 21. člena obeh uredb namreč določata, da nadzor nad kršitvami izvaja Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor. Kontakta območne enote Ljubljana sta irsop.oe-lju@gov.si in 01 420 44 88. V primeru preseganja mejnih

vrednosti hrupa iz lokalov torej predlagamo, da pritožbo pošljete na ljubljansko območno enoto inšpektorata. Seveda pa lahko o preglasni glasbi ali razgrajanju gostov obvestite tudi policijo, če hrup presega mejne vrednosti v času nočnih ur ter gre za kršitev javnega reda in miru.«

Nadalje je kot odgovor k eni od pobud pripisano:

»Uvodoma izpostavljamo, da je ureditev na področju nadzora nad hrupom neustrezna. Predmetna uredba je bila sprejeta leta 2005, vendar – kljub večkratnim pozivom – še ni bila spremenjena.« Iz česar sledi, da se MOL zelo dobra zaveda težav potencialno prizadetih občanov vezanih na dokazovanje (prekomernih) obremenitev okolja s hrupom.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur.l. RS, št. 43/18 in 59/19), ki je v delu, ki se nanaša na mejne vrednosti hrupa identičen veljavni uredbi ocenilo, da je citirana uredba v neskladju z Ustavo, ker »so zakonsko dovoljene mejne vrednosti hrupa v Sloveniji bistveno višje od priporočenih mejnih vrednosti s strani WHO in so minimalno 10 dBA višje od priporočil WHO.« Hkrati poudarja, da »Nacionalni inštitut za javno zdravje že desetletje ali več opozarja Vlado RS, da so mejne vrednosti za hrup v Sloveniji postavljene previsoko.« ([vir](#))

Tudi Inšpektorat za okolje in prostor se izmika ugotavljanju prekoračitve hrupa z izgovorom, da »niti na osnovi Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju in Pravilnika o prvem ocenjevanju in obratovalnem spremljanju hrupa niti v drugih predpisih nima podlage za odreditev meritve hrupa«.

Argument MOL-a, da »staro mestno jedro razvija v skladu s konceptom dnevnice in, da je prav ta mestotvornost starega mestnega jedra osrednja ločnica tega dela mesta v primerjavi s klasičnimi spalnimi naselji ter, da predvajanje glasbe na gostinskih vrtovih samo po sebi ni problem oz. le-tak postane šele, ko presega mejne vrednosti hrupa in, da rešitev ni v prepovedi predvajanja glasbe, pač pa v ozaveščanju ali sankciji kršitelja« je naravnost žaljiv do vseh prebivalcev, ki moramo to poslušati vsak dan, se posebej, ker se je MOL ves ta čas zavedala, da ima že zadnjih devet let v rokah škarje in platno, ki ji omogoča, da bi hrup iz zvočnikov lokalov brez težav uredila, vsaj na javnih površinah. Greenwashing par excellence.

Vaš oddelek je nato lani decembra podal pojasnilo, da:

»MOL ne dovoljuje postavitve zvočnikov v sklopu gostinskega vrta posameznega lokala na javni površini. Glede na Odlok o posebni rabi javnih površin MOL (Uradni list RS št. 105/15, 9/18, 138/20, 115/21) je dovoljena premična oprema gostinskega vrta. To so stoli, mize, senčniki (kjer je dopustno), posamezna cvetlična korita, en A-pano in plinski grelec-pozimi. Zvočniki ne sodijo med dopustne elemente gostinskih vrtov na javnih površinah. Namestitev zvočnikov na gostinskih vrtov na zasebnih zemljiščih je dejanje lastnikov teh zemljišč, če gre za namestitev naprav na objektih stavbne dediščine pa le s soglasjem pristojnega zavoda za varstvo kulturne dediščine.«

OGDP je v odgovoru na vprašanje in pobudo mestnega svetnika Aleša Primca februarja 2024 (št. dokumenta 90000-15/2023-34) končno jasno zapisal da:

»MOL od leta 2006 skrbi za postopno obnovo javnih površin v starem mestnem jedru. Tako smo mestne ulice, ki so bile nekdanje podrejene zlasti potrebam motornega prometa, preuredili v območje, namenjeno pešcem, bodisi občanom bodisi obiskovalcem Ljubljane. Javne površine v starem mestnem jedru so namenjene zlasti srečevanjem ljudi in njihovem druženju ter prireditvam, ki so za obiskovalce praviloma brezplačne ali pa zgolj se sprehajanje, nakupovanje, uživanje v gostinski in trgovski ponudbi. Ti za vzdušje na svojih gostinskih vrtovih skrbijo tudi s predvajanjem glasbe, katere jakost pa mora biti v skladu z veljavnimi predpisi. Ob tem pa dodajamo, da so zvočniki v večini primerov nameščeni na fasade stavb, ki niso v lasti MOL (torej niso javne površine), temveč so v zasebni lasti etažnih lastnikov stavb. Zato lahko (so)lastniki teh stavb od gostincev zahtevajo, naj zvočnike umaknejo. Na gostinskih vrtovih, ki stojijo na javnih površinah v lasti ali

upravljanju MOL, pa zvočniki niso nameščeni ali pa so nameščeni izjemoma, za kar pa lahko pristojni inšpekcijski organ MOL ustrezno ukrepa in odredi odstranitve zvočnikov, ki ne sodijo med gostinsko opremo, ki jo je skladno s 13. členom Odloka o posebni rabi javnih površin dopustno postaviti na javne površine. Vse prijave so in bodo obravnavane skladno s kriteriji za določitev vrstnega reda obravnavanja prijav. Dodajamo še, da so pobude oz. pritožbe, ki jih prejmemo na MOL v zvezi z (motečo) glasbo in zvočnikov, nameščenih na stavbe v ožjem mestnem središču, večinoma anonimne, zato ne vemo, na katero mikrolokacijo konkretno se nanašajo: posledično tudi ne moremo odstraniti zvočnikov na dotičnem objektu, če ne vemo, za katerega gre.»

Prav tako je Inšpektorat MOL naznanil, da bodo »v sklopu letnega izvajanja usmerjenega nadzora gostinskih vrtov, preverjali spoštovanje določil Odloka o posebni rabi javnih površin v lasti Mestne občine Ljubljana (št. dokumenta 06100-1258/2023-19).«

Celo Svet Četrtna skupnosti Center je na svoji 13. seji, 20. marca 2024 sprejel sklep, da razume prizadevanja za zmanjšanje hrupa in umik zvočnikov z javnih površin v mestnem središču ter ga v nadaljnjo obravnavo posreduje Inšpektoratu Mestne občine Ljubljana in Inšpektoratu RS za okolje in energijo, s pozivom za redni nadzor. S sklepom in obvestilom seznanjeni tudi Mestnega menedžerja Matica Bizjaka in Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet MU MOL.

Skratka, vse je kazalo, da se bo na področju varstva pred hrupom v središču Ljubljane končno premaknilo na bolje. OGDPA je v začetku letošnjega leta torej končno priznal, da vendarle obstaja način za odstranitev zvočnikov iz javnih površin, ki ni zgolj v pristojnosti IRSOE, res da z izgovorom, da takšnih primerov skorajda ni (kar seveda ni res, saj so bili že decembra obveščeni o vsaj 10 spornih lokacijah: Gallus, Tokyo Piknik, Central burger, Nabrežje 15, Divine, Aroma, Pops burger, Petkovšek, Ek bistro (št. prijave 06100-4/2024). Izgovor je našel tudi v anonimnosti prijav, ki da ne vključujejo mikrolokacije, kar ponovno ni res, saj so že več let obveščeni o zvočnikih na fasadah objektov v lasti MOL, ki so v uporabi lokalov Pritličje, Solist in Makalonca (zadnja prijava se vodi pod številko: 06100-1258/2023-19) ali pa o stari problematiki hrupa na Špici in novi zaradi pivnice Lajbah (tudi področje Prul) o kateri se je letos na pobudah veliko pisalo, a nič ukrepalo.

Od tu dalje smo spet priča že videni sporni praksi MOL. Ne le, da se ni premaknilo nič, saj Inšpektorat MOL ni odredil niti enega umika zvočnikov, zgodba je dobila nove neslutene razsežnosti saj je na portalu pobude meščanov Inšpektorat MOL objavil da je bila »na pristojni oddelek MOL dana pobuda za spremembo urbanističnega soglasja, po katerem bi bili izrecno dovoljeni zvočniki na javnih površinah v okviru gostinskih vrtov in, da bo o pobudi odločeno najpozneje do januarja 2025.« (številka: 06100-1258/2023-26). ([vir](#))

Slednje je v posmeh vsem našim prizadevanjem, da se občane zaščitijo pred vsakodnevnim nepotrebnim hrupom, ki v ničemer ne doprinaša h kakovostni ponudbi Ljubljane in je vsaj v nasprotju s 14. členom Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) po katerem bi morala občina v skladu s svojimi pristojnostmi spodbujati dejavnosti varstva okolja, ki preprečujejo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja, ter tiste dejavnosti ki manj obremenjujejo okolje, ne pa, da razmišlja o pobudah, ki že tako kritično obstoječe stanje še dodatno poslabšujejo, da ne omenjamo kršitev ustavno zagotovljene pravice do zdravega življenjskega okolja (72. člen URS) ali kršenja 8. člena ZJRM-1, po katerem je motenje z akustičnimi aparati prepovedano, če ni posledica dovoljenja dejavnosti (gostinska dejavnost, razen v primeru eksplicitnega dovoljenja za obrate, ki nudijo mehansko in živo glasbo za katere obstajajo posebni kriteriji varstva pred hrupom, to ni) in hkrati pa tudi edina zakonska določba, ki posameznika varuje pred nedovoljenim motečim hrupom. Ob vsem tem se župan na novinarskih konferencah hvali o Ljubljani kot zgledu podnebno nevtralnega in pametnega mesta v sklopu Zelenega dogovora po katerem naj bi do leta 2030 naše izpuste toplogrednih plinov zmanjšali za 55 % oziroma naj bi svojim prebivalcem Ljubljana ponudila čistejši zrak, varnejšo

mobilitnost in manj prometnih zamaškov ter hrupa. To, da je kdorkoli v lastnem domu podvržen takšnemu zvočnemu posiljevanju, kot si ga v Ljubljani privoščijo nekateri gostinci ob očitni podpori nekaterih zaposlenih na MOL je ne le nedopustno, ampak zares sprevrženo. Ne le, da MOL nikakor ne ščiti meščanov pred nepotrebnim hrupom iz akustičnih aparatov, kar je njena obveznost in dolžnost in se ne odziva na prošnje in pobude za upoštevanje dejanske zakonodaje (Odlok o posebni rabi javnih površin npr.) zaradi česar je sploh nastala ta iniciativa, ampak v upravnih postopkih, ki jih mora voditi po ZUP (npr. dovoljenja za čezmerno obremenitev okolja s hrupom, soglasja za obratovanje gostinskih obratov po 22. uri, ipd.) z vsemi mogočimi, tudi izjemno spornimi pravnimi manevri onemogoča, da bi kot stranski udeleženci lahko zaščitili svoje pravice na določenih mikrolokacijah, ki so še posebej sporne. Da MOL stranske udeležence zelo očitno dojema kot nepotrebno oviro v postopkih iz katerih izhajajoče pravice prosilcev nesporno povzročajo povečanje hrupa in vplivajo na pravico do miru in počitka, je že ugotovil Varuh človekovih pravic. ([vir](#)) Da se gostinci požvižgajo na zakonodajo, pa je lani ugotovil tudi IRSOE. ([vir](#)) MOL pa še kar vztraja, da akustični hrup v Ljubljani ni problem in, da ima pravica do svobodne gospodarske pobude absolutno prednost pred pravico do zdravega življenjskega okolja. Obe sta pravici, ki izhajata iz Ustave, ampak MOL se je odločila, da bo ščitila samo pravo, četudi je prva že po Ustavi omejena z drugo.

Da ob vsem tem torej pride do pobude, da se dejansko legalizira sporno zvočno onesnaževanje je nepojemljivo, nerazumno in skrajno neetično in zares nas zanima kakšna je dejansko pravna utemeljitev oziroma na splošno argumentacija pobudnika. Zato na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 51/06-UPB2, 117/06-ZDavP-2, 23/14-ZDIJZ-C, 50/14-ZDIJZ-D, 19/15-odl. US in 102/15-ZDIJZ-E; ZDIJZ) naslovni organ zaprošamo za dostop do vseh dokumentov vezanih na pobudo za spremembo urbanističnega soglasja, po katerem bi bili izrecno dovoljeni zvočniki na javnih površinah v okviru gostinskih vrtov. Kdo je pobudnik nas ne zanima, razen, če je pobudnik javni subjekt. Prosimo vas, da nam omenjene informacije v najkrajšem možnem času posredujete na zgornji elektronski naslov.

S spoštovanjem,

Ljubljana brez Hrupa

LJUBLJANA
BREZ
H R U P A

<https://ljubljana-brezhrupa.si/>

Dne: 6.12.2024